

'Hayat kazansın istiyorum, ölüm değil'

SEVAL ŞAHİN
ERAY AK

Tol ve Har'dan sonra üçüncü roman Merhume'nin gelmesi için epey bekledik. Nasıl geçti bu süreç sizin için? Neler yaptınız? Yeni roman yazmak için üzerinde bir baskı hissettiniz mi? Sizden yeni bir roman okumazsa intihar edeceğini söyleyen okurunuzla aranız nasıl? Anlatmak ister misiniz?

■ **MURAT UYURKULAK** - Herkes gibi geçti. Geçinmeye, para kazanmaya çalıştım. Can yakmamaya, yavaşlık yapmamaya, kırklı yaşlarıma asgari bir efendilikle girmeye gayret ettim. Biraz becerdim biraz beceremedim. Velhasıl yedim, içtim, ağladım, güldüm, sevdim, direndim. Yeni roman yazmak konusunda elbette baskı hissettim. Hatta bazen kendimi önemli biri zannetmeme yol açacak kadar ağırlaşan bir baskıydı bu. Önemli biri gibi hissetmek, şahsiyetimin çok da kuvvetli olmadığını gösterdi bana... O arkadaşla irtibatımız ise olmadı hiç sonrasında. Umarım afiyettir.

■ **E.A.** - Biz Merhume'yi beklerken siz bir öykü kitabıyla çıkmıştınız karşımıza bundan birkaç yıl önce. Bazuka. Bir söyleşide kitap hakkında "Psikolojik beklam için yazdım," diyorsunuz. Bu durumu biraz açıklayabilir misiniz bize?

■ **M.U.** - Geçmişe dönük, kendimle ilgili tutarlı bir arşivci olmadım. Hiçbir yazımı kaydetmedim, biriktirmedim, kaydedebilenlere imreniyorum. Çok da hatırlamıyorum söylediklerimi ve yaptıklarımı. Bir tür savunma mekanizması belki de. Dönüp baktığımda yüzümü kızartacak, gurur duyulması mümkün olmayan, zevkecek şeyler yaptığımı, söylediğimi görmek, hatırlamak istemiyorum belki de. Bazuka'yla ilgili bildiğim, o sıralar vahim derecede paraya ihtiyacım olduğu ve bir türlü dişe dokunur bir şeyler yazamıyor olmanın ruhumda hasıl ettiği kötümserlik, umutsuzluktan galiba. Bazuka'daki hikâyeleri, daha önce söylediğim

gibi sipariş üzerine yazdım. Bir kitap olarak yayımlamayı hiç düşünmemiştim. Zaten ilk ismi "Outlet Hikâyeler"di. Şahane hikâyeciler var bu ülkede, benimki olsa olsa bir tür deneme, talim sayılır. Para verip kitabı alanlara teşekkür ederim. Beni bir süre idare etti o para.

"SİK SİK VAZGEÇTİM"

■ **E.A.** - Merhume'ye gelirsek; yazım süreci nasıl geçti? Buradan başlayalım...

■ **M.U.** - Sık sık vazgeçtim, sık sık heyecan duyup tekrar başladım. Elbette kitabın sonunda belirtildiği gibi sekiz yılın tamamında Merhume'yi yazmış değilim. Yıllar geçti, hiç dokunmadım, aylar geçti, ondan başka bir şey düşünemedim, yazmadım. Hayatımın bir parçasıydı neticede hep, çok zor geçti, ağır geçti, özgüven krizleri canıma okudu, içim acıya acıya koca koca bölümler attım.

■ **E.A.** - Roman; "Manitu" Şükriye Uyrkulak'ın hatırasına, "Suzi" Süzan Akap'a ve Yıldırım Türker'e ithaf edilmiş. Bu isimlerin hikâyenin şekillenişine katkıları nelerdir? Merak ediyorum... Aynı şekilde altı editörü de. Pek alışık olmadığımız bir durum. Sanırım metne katkısı olan herkesi anmak istediniz.

■ **M.U.** - Şükriye babaannem. Küfürbaz, nevi şahsına münhasır, medyumvari özellikleri olan acayip bir kadındı. Fal bakardı sürekli. 2007'de 74 yaşında öldü. Yeşil reçeteli haplar kullandı on yıllarca, bünyesi iflas etti nihayet. 38 yaşından sonra, doktor ve hastane ziyaretleri dışında evden neredeyse hiç çıkmadı. Uzun hikâyeye, sigmaz bu cevaba. Suzi anneannem, o ise neredeyse hiç eve girmedi. Kumarbaz, hayat dolu, dünyanın en iyi aşçısı. Sevgi

sebili ama kendini paspas edenlerden değil, başı dik, alana, hayatına hâkim olanlardan. Yıldırım Türker ise 14 yıllık tanışlığımızda hep müthiş bir coşku kaynağı oldu benim için. İnşili çıkışlı bir ilişkimiz oldu. Bunu okusa cümlelerin basitliğine sinirlerin kesin. Şimdi bozuğuz, benim yüzümden, kahroluyorum. Ama şunu söylemem lazım ki, bozmadan önce ithaf etmiştim Merhume'yi ona. Hayatımda tanıdığım en heyecan verici insanlardan. Ustam, pirim diyeyim son olarak, komple silsin beni defterden. Altı editörün hepsinin kitaba katkısı oldu. Bir an bu garip görünür mü, bir tür aşırılık veya kafa karışıklığı izlenimi verir mi kaygısına düştim. Yayınevinin "resmi" iki editöründen ibaret mi kalsa diye düşündüm. Sonra bunu vehmetmenin saçma olduğunu fark

"Ben kötülüğün ve faşizmin koca bir kara bulut halinde, bu kadar ağır ve insafsız şekilde üzerimizde dolaştığı bir dönem hatırlamıyorum" diyor Uyrkulak.

ettim. Ne kadar adice küçük hesaplar içinde olduğumu anladım. Gururla bakıyorum şimdi o sayfaya.

"HESAPLAŞMA CILIZ BİR MEVZU"

■ **E.A.** - "Ben bu dünyada hesabımı Tol ve Har ile kestim," demişsiniz. Fakat Merhume de sarsıcı bir hesaplaşmanın romanı diğer yandan. Bu romanda hesaplaştığınız ne ya da kimler? Kendiniz de var mısınız bu hesaplaşmanın içinde?

■ **M.U.** - Hesaplaşmak kavramıyla ilgili cümle kurmak istemiyorum. Hesaplaşmak zayıf, cılız bir mevzu. Dönüşmek bence esas olan. Hesaplaşmakta çünkü hep bir geriye dönüş ihtimali var, aynı zalimliği tekrarlamak ihtimali. Dönüşmek ise bir tür nokta koymayı mümkün kıyor, ne kadar arazın, arızan, yamuğun varsa.

■ **E.A.** - Haydar Ergülen; "Tol, şiiirdir çünkü şiirsel bir dili ve şairane bir üslubu yoktur, bizzat şiiirdir" demişti. Aynı şiiri Har'da da duyumsuyorduk. Merhume'de bu şiirin yerini farklı bir şey almış: Müthiş bir sertlik ve ince bir ironi. Ne dersiniz?

■ **M.U.** - Bunlar benim bilinçli olarak yaptığım şeyler değil. Şiirsel bir dilin ne manaya geldiğini de bilmiyorum. Bir şey anlatmak istiyorsun, bir hikâyen oluyor ve o hikâyeye sana bir şekilde yazdırıyor işte. İçerik biçimi mi belirliyor, biçim içeriği mi, o bildik mesele, ben bu gibi hususlarda söz söyleyecek donanıma sahip değilim.

■ **SEVAL ŞAHİN** - Merhume'de hem önceki metinleriniz ve kahramanlarınıza hem de başka yazarlara ve metinlere selam gönderiyorsunuz. Bunun özel bir sebebi var mı?

■ **M.U.** - Hayır yok. Yok çünkü o da bir önceki soruya vermeye gayret ettiğim cevabın bir parçası. Hikâyenin bir yerinde biri geliyor arkına, selam vermek için değil, onu anarsan daha iyi anlatacağın, daha iyi hissedeceğin ve hissettireceğini "hissettiğin" için yazıveriyorsun.

■ **E.A.** - Bugünler nasıl beşliyor yazdıklarınızı? Siyaseti, atmosferi, yaşayış... Bunu, romanda yaptığınız "günden geleceğe göndermeler" bağlamında soruyorum. Örnekte Merhume'de Üçüncü Gezi Direnişi yaşanmış, "saray" yıkılmış... Bunlar niyetleriniz mi, dularınız mı, öngörüleriniz mi? Yoksa sadece kurgunun bir parçası mı?

■ **M.U.** - 90'larda, İzmir Konak Meydanı'nda 30 kişi 300 polisle çevrili olarak basın açıklaması yapan insanlardık biz. 1 Mayıs'ları meydanlarda coplana dövüle kutlamaya çalışan insanlardık. 1997 veya 1998'de izinli bir 1 Mayıs'ta, ÖDP pankartını tutan bir erkek bir kadın vardı. Erkek olan bendim. Kadın yoldaşımız zafer işareti yapıyordu, ben yumruk kaldırıyordum alana girerken. Her şey rağmen umudumuz vardı. Patronsuz Generalsız Bürokratsız Sosyalizm gazetesinin sorumlu yazarı işleri müdürüydüm yıllarca. "Bağımsız Birleşik Sosyalist Kürdistan" kapağıyla çıkardığımız sayıları-mız oldu, sürekli Kürt hevalerle uğraştıklarından mıdır nedir, bana dava açılmadı hiç. Şunu demek istiyorum: Ben kötülüğün ve faşizmin koca bir